

Aṅguttara-Nikāya

DE VERZAMELING
VAN NUMERIEK
GEORDENDE
LEERREDES
VAN DE BOEDDHA

DEEL 2

Het boek van de viertallen

Catukka-Nipāta

BODHI

[PALI-CANON – DEEL 11]

DE VERZAMELING VAN NUMERIEK
GEORDENDE LEERREDES

Aṅguttara-Nikāya

De verzameling van numeriek
geordende leerredes

DEEL II
HET BOEK VAN DE VIERTALLEN
(*Catukka-Nipāta*)

Vertaald uit het Pali, ingeleid en van aantekeningen voorzien door

Jan de Breet & Rob Janssen

BODHI

De integrale Nederlandse vertaling van de *Āṅguttara-Nikāya*
bestaat uit vijf delen:

Deel 1: Het boek van de enen, de tweetallen en de drietallen
(*Ekaka-Nipāta, Duka-Nipāta, Tika-Nipāta*)
[PALI-CANON – DEEL 10]

Deel 2: Het boek van de viertallen
(*Catukka-Nipāta*)
[PALI-CANON – DEEL 11]

Deel 3: Het boek van de vijftallen en de zestallen
(*Pañcaka-Nipāta, Chakka-Nipāta*)
[PALI-CANON – DEEL 12]

Deel 4: Het boek van de zeventallen, de achttallen en de negentallen
(*Sattaka-Nipāta, Aṭṭhaka-Nipāta, Navaka-Nipāta*)
[PALI-CANON – DEEL 13]

Deel 5: Het boek van de tientallen en de elftallen
(*Dasaka-Nipāta, Ekādasaka-Nipāta*)
[PALI-CANON – DEEL 14]

De standaardvertaling van de Pali-Canon in het Nederlands wordt sinds 2019 onder de imprint Bodhi zonder winstogmerk uitgegeven door Stichting Vrienden van het Boeddhisme. De e-boekuitgave van de Anguttara-Nikaya, waaronder dit deel, is tot stand kunnen komen dankzij legaten en bijdragen van onze vaste donateurs, in het bijzonder die van Rien Peekstok (1942-2020).

© 2021 Stichting Vrienden van het Boeddhisme

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. *No part of this book may be reproduced in any form by print, microfilm or any other means without written permission of the publisher.*

www.vriendenvanboeddhisme.nl
secretariaat@stichtingvnb.nl

ISBN 978 94 9216 617 3 / NUR 739

Inhoud

Inleiding

BOEK 4 CATUKKA-NIPĀTA: HET BOEK VAN DE VIERTALLEN

De eerste vijftig

- I. Bhaṇḍagāma
- II. Lopend
- III. Uruvelā
- IV. Raderen
- V. Rohitassa

De tweede vijftig

- I. Stromen van verdienste
- II. Volwaardige daden
- III. Wat absoluut zo is
- IV. Onwankelbaar
- V. Asura's

De derde vijftig

- I. Wolken
- II. Kesi
- III. Gevaren
- IV. Personen
- V. Schitteringen

De vierde vijftig

- I. Vermogens
- II. Levenswegen
- III. Intentioneel
- IV. Brahmanen
- V. Het grote hoofdstuk

De vijfde vijftig

- I. De goede mens
- II. Smetten en sieraden van een gezelschap
- III. Wangedrag
- IV. Karma
- V. Gevaren van overtredingen
- VI. Direct inzicht
- VII. Wegen van karma
- VIII. Herhalingsserie van passie etc.

Noten

Appendices

- I. De uitspraak van het Pali
- II. Gebruikte afkortingen
- III. Geraadpleegde literatuur

Registers

1. Begrippen

2. Namen

3. Gelijkenissen

Inleiding

De Aṅguttara-Nikāya (AN) is de vierde verzameling (*nikāya*) van de Sutta-Piṭaka – de mand (*piṭaka*) van leerredes (*sutta*'s) die aan de Boeddha en zijn belangrijkste leerlingen worden toegeschreven. Voor een algemene inleiding tot deze uit vijf delen bestaande verzameling van numeriek geordende leerredes zij verwezen naar het eerste deel van onze vertaling hiervan (AN I).¹ Voor onze hele AN-vertaling geldt dat wij primair uitgaan van de lezingen van de Birmese editie, d.w.z. van de editie van het Zesde Concilie (Chaṭṭha-Saṅgāyana).

Dit tweede deel van de Aṅguttara-Nikāya bevat het boek der viertallen (*catukka-nipāta*). Dat betekent dat het die *sutta*'s bevat die steeds over vier items gaan, zoals de vier factoren die een rol spelen bij het streven naar zuiverheid (4.194)², de vier paden waarlangs men het *arahatschap* kan bereiken (4.170) en de vier mentale ziekten van de thuisloze (4.157). Zoals men ziet, zijn de onderwerpen van zeer uiteenlopende aard. Op het eerste gezicht maakt de tekst dan ook een rommelige indruk. Maar de wisseling van thema's maakt de lectuur ook levendig en biedt de lezer een caleidoscopische kijk op allerlei aspecten van de Dhamma. Men weet tevoren niet wat in een bepaald hoofdstuk behandeld gaat worden. Het enige waar de lezer zeker van kan zijn, is dat de opeenvolgende *sutta*'s passen in het numerieke plan van dit boek. In het voorliggende deel (AN II) wordt slechts één boek (*nipāta*) behandeld, namelijk het vierde, terwijl in het vorige deel (AN I) de eerste drie boeken zijn opgenomen. In de vijf delen van deze verzameling (*nikāya*) worden in totaal elf boeken (*nipāta*'s) aangetroffen.

Om toch enigszins tegemoet te komen aan de behoefte aan orde van de moderne lezer heeft Bhikkhu Bodhi (2012, p. 75-84) een interessante poging gedaan enige ordening aan te brengen in de verwarrende hoeveelheid themata die in de Aṅguttara aan bod komen. In navolging

van hem geven wij hier een ingekort en aangepast overzicht van zijn ‘thematische gids’ met nummers van bijbehorende sutta’s, waarbij het eerste getal het *nipāta*-nummer (in dit boek altijd 4) aangeeft en het tweede het sutta-nummer. Wij onderscheiden dan in deze *nipāta* de volgende 13 themata:

I. De Boeddha

1. Belangrijke biografische gegevens (4.21, 4.118, 4.127)
2. Kwaliteiten en verworvenheden (4.24, 4.35-36, 4.87)
3. De Voleindigde (4.8, 4.15, 4.23, 4.33)

II. De Dhamma en de Discipline

1. De Dhamma in het kort (4.25, 4.29-30, 4.188)
2. Het verwerpen van visies die in strijd zijn met de Dhamma (4.77, 4.173-74)
3. De Dhamma is al in het heden werkzaam (4.193, 4.195)
4. De negen oorspronkelijke categorieën (*aṅga*’s) van de Dhamma (4.102, 4.107)
5. Waarschuwing voor degenen die de Dhamma en de Discipline verkeerd weergeven (4.160, 4.180)

III. Het belang van de geest

1. De kosmologische context (4.45-46, 4.156)
2. De geest is de sleutel tot geluk en ellende (4.51-2, 4.62, 4.193)
3. Karma en zijn effecten (4.85, 4.134, 4.171, 4.195, 4.232-38)
4. Hemel en hel (4.64, 4.81-4, 4.212-20, 4.239-40, 4.264-73)

IV. Het belang van een harmonisch gezin, waarin de ouders vereerd worden

1. Familie algemeen (4.258)
2. Ouders en kinderen (4.63)
3. Man en vrouw (4.53-56)
4. Wat leidt tot materieel en spiritueel welzijn (4.61-62)
5. Verkeerde en juiste wijze van levensonderhoud (4.79)
6. Onderhouden van goede betrekkingen (4.32, 4.256)

7. De staat en de gemeenschap (4.70)
8. De wereldheerser (4.130)

V. De weg die omhoog leidt

1. Gelovig vertrouwen en eerbied (4.21, 4.34, 4.52, 4.65, 4.118)
2. Het hebben van goede vrienden (4.242)
3. Het verwerven van verdienste (4.34, 4.51-52)
4. Geven en vrijgevigheid (4.39-40, 4.51, 4.57-60, 4.78-79, 4.197)
5. Morele discipline
 - a. Slecht en goed gedrag (4.111, 4.121)
 - b. De vijf oefenregels (4.99, 4.201)
 - c. Verkeerd en juist spreken (4.3, 4.22, 4.73, 4.82-83, 4.100, 4.148-49, 4.183, 4.221, 4.250-53)

VI. Het verdrijven van de betovering van de wereld

1. Het bestaan is onaantrekkelijk (4.113)
2. Ouderdom, ziekte en dood (4.113, 4.119, 4.182, 4.184)
3. Er is geen uiteindelijke bevrediging te vinden in zinnelijke genoegens (4.122)
4. Vergankelijkheid van het bestaan als persoon (4.33)

VII. De bezoedelingen van de geest

1. De bronnen van slecht gedrag
 - a. Passie, haat en verwarring (4.117, 4.158, 4.193)
 - b. Het varen van een verkeerde koers (4.17-20)
 - c. Seksualiteit (4.159)
 - d. Liefde en haat (4.200)
 - e. Woede, haat en boosheid (4.43-49, 4.84, 4.108, 4.110, 4.122, 4.197)
 - f. De vier bezoedelingen van asceten (4.50)
2. Obstakels voor meditatie
 - a. Onheilzame gedachten en de verwijdering ervan (4.11, 4.14)
 - b. De vijf hindernissen (4.61)
3. Onderworpenheid aan de kringloop van bestaan (*saṃsāra*)

- a. Begeerte en onwetendheid (4.9, 4.199, 4.257)
- b. Mentale vergiften (4.36, 4.195)
- c. Vier vormen van verdraaiing van cognitie, geest en visie (4.49)
- d. Vier banden (4.10)
- e. Vier ketenen (4.131)

VIII. *Het pad der verzaking*

1. De thuisloosheid intrekken (4.122)
2. Verkeerde en juiste instelling en praktijk (4.196, 4.198)
3. De training van de monnik (4.27-28, 4.37, 4.71-72, 4.157, 4.245)
4. Overtredingen en disciplinaire maatregelen (4.12, 4.244)
5. Behulpzaam bij de training
 - a. Ijver (4.116-17)
 - b. Afzondering (4.138, 4.262)
6. Systematische benadering
 - a. Morele praktijk, concentratie, inzicht (4.2, 4.136-37)
 - b. Levenswegen (4.161-70)
 - c. Vier vormen van streven naar zuiverheid (4.194)
 - d. Van kwelling tot bevrijding (4.198)
7. Achteruitgang en vooruitgang van monniken (4.158)
8. Het opgeven van de training (4.122)

IX. *Meditatie*

1. Kalmte (*samatha*) en een helder zicht (*vipassanā*) (4.92-94, 4.170)
2. Hulpmiddelen bij meditatie
 - a. Juiste inspanning (4.13-14, 4.69)
 - b. Vier vermogens (4.151)
 - c. Vier krachten (4.152-55)
 - d. Zeven verlichtingsfactoren (4.14)
3. Liefdevolle vriendelijkheid, mededogen, medevreugde en gelijkmoedigheid (4.67, 4.125-26, 4.190)
4. Concentratie (4.41)
5. Meditatiestadia, hun effecten en wedergeboorte (4.123-24, 4.190)

X. Inzicht

1. Lofprijzing van inzicht (4.141-45)
2. Hulpmiddelen bij de groei van inzicht (4.248)
3. Het leren van de Dhamma (4.6, 4.102, 4.107, 4.191)
4. Het verkondigen van de Dhamma (4.42, 4.48, 4.111, 4.128, 4.139-40)
5. Het domein van inzicht
 - a. De vijf geledingen van de persoonlijkheid (4.44, 4.90)
 - b. De drie kenmerken van het bestaan (4.49)
 - c. Niet het zelf (4.177)
 - d. De Vier Edele Waarheden (4.186, 4.190)
6. De vruchten van inzicht
 - a. Analytische kennis (4.172)
 - b. Bevrijding van het hart en bevrijding door inzicht (4.178)
7. Nirvana (4.169, 4.179)

XI. De Saṅgha als instituut

1. Goede en slechte gezelschappen (4.7, 4.190, 4.211)
2. Disciplinaire kwesties, onenigheid en eensgezindheid (4.243)

XII. De gemeenschap van edele personen

1. Typen van edele personen (4.5, 4.87-90, 4.131, 4.241)
2. De niet-meer-terugkeerder (4.124, 4.126)
3. De *arahat* (4.38, 4.87, 4.195)

XIII. Typen van personen

1. Hoe mensen te leren kennen (4.192, 4.186)
2. De dwaas en de wijze (4.115)
3. De slechterik en de goede persoon (4.3-4, 4.43, 4.73, 4.91, 4.109, 4.135, 4.187, 4.201-10, 4.222-30, 4.263)
4. De laakbare en de onberispelijke mens (4.263)
5. De slechte monnik (4.68, 4.243)
6. De voorbeeldige monnik c.q. lekenvolgeling (4.22, 4.38, 4.112, 4.114, 4.176, 4.181, 4.259-60)

7. Het eigen heil en dat van anderen (4.95-99)
8. Goede en slechte lekenvolgelingen (4.60, 4.176)
9. Belangrijke nonnen (4.176)
10. Vrouwen (4.80, 4.197)

Bij het bestuderen van dit boek zullen de lezer bepaalde tegenstrijdigheden opvallen. Wij zullen hieronder een opmerkelijk voorbeeld daarvan geven.

Wanneer de eerwaarde Ānanda – een neef en vele jaren de trouwe verzorger van de Boeddha – aan laatstgenoemde de vraag stelt waarom vrouwen niet aan het openbare bestuur deelnemen, waarom ze niet betrokken zijn bij het zakenleven, waarom ze geen lange reizen maken, dan antwoordt de Boeddha dat vrouwen boosaardig zijn, gierig en onverstandig (4.80). In een ander sutta worden vrouwen vergeleken met ‘roofvissen’ (4.122). Die gedaante nemen ze althans aan voor een monnik die in alle vroegte een dorp binnengaat om daar voedsel te bedelen en daar schaars geklede vrouwen opmerkt. Dergelijke uitspraken zijn bedoeld om de monniken te waarschuwen voor gevaren die hun celibataire leven bedreigen. Of dergelijke opmerkingen nu werkelijk van de Boeddha stammen of dat ze een invoeging in de tekst zijn van latere klerikale redacteuren van de Canon, is een vraag die waarschijnlijk nooit te beantwoorden is. De sutta’s waarin dergelijke uitspraken voorkomen, staan in schril contrast met de meer open en liberale houding tegenover vrouwen die blijkt uit andere plaatsen in de Canon. De vrouwonvriendelijke passages worden niet aangetroffen in de Āgama’s – de Chinese vertalingen van versies van andere scholen van de Nikāya’s van de Pali-Canon. Dit zou erop kunnen wijzen dat ze in de oorspronkelijke versie van de sutta’s niet voorkwamen. Deze omstandigheid is echter niet doorslaggevend, omdat vele sutta’s in de Pali-AN geen tegenhanger hebben in de Chinese Canon. Andere sutta’s in AN, in andere delen dan het onderhavige, tonen een evenwichtiger, meer uitgebalanceerd beeld van de houding van mannen tegenover

vrouwen en omgekeerd, zoals in AN I 1-10, waar de aantrekkingskracht tussen mannen en vrouwen als van gelijke aard beschreven wordt.

In tegenstelling tot de vrouwonvriendelijke toon van sommige sutta's zijn er andere die de Boeddha tonen in een hartelijke conversatie met vrouwen, terwijl hij hun de Leer uiteenzet. Zo onderricht hij Suppavāsā over de verdienste die het geven van aalmoezen aan de Saṅgha met zich meebrengt (4.57). Hij legt aan koningin Mallikā – de gemalin van koning Pasenadi van Kosala – uit welke de karmische oorzaken zijn waardoor vrouwen schoonheid, rijkdom en invloed kunnen verkrijgen (4.197). Ook prijst hij de nonnen Khemā en Uppalavaṇṇā als rolmodellen voor de jonge nonnen. De vrouwelijke lekenvolgelingen Khujjuttarā en Veḷukaṇṭakī Nandamātā worden geprezen als voorbeelden voor zijn vrouwelijke lekenvolgelingen (4.176). Er zijn dus twee tegenstrijdige houdingen tegenover vrouwen in de Pali-Canon aan te treffen en het is niet zeker hoe dit geïnterpreteerd moet worden.

Zoals gebruikelijk willen we ook dit keer onze hartelijke dank betuigen aan drs. Jacques den Boer voor het nauwgezet nalezen en corrigeren van de drukproeven.

1. De Breet en Janssen, *De verzameling van numeriek geordende leerredes van de Boeddha*, Deel 1, Uitgeverij Bodhi, z.p., 2016.
2. Dat wil zeggen: het boek der viertallen, sutta nr. 194.

Aṅguttara-Nikāya

De verzameling van numeriek
geordende leerredes

NAMO TASSA BHAGAVATO
ARAHATO SAMMĀSAMBUDDHASSA

EER AAN HEM, DE VERHEVENE,
DE HEILIGE, DE VOLKOMEN ONTWAAKTE

DEEL 2

Het boek van de viertallen
(*Catukka-Nipāta*)

Catukka-Nipāta
 Het boek van de viertallen

De eerste vijftig

I. BHAṄḌAGĀMA

4.1 Begrepen

[1] ALDUS HEB IK GEHOORD.

1. Eens verbleef de Verhevene onder de Vajji's in Bhaṅḍagāma. Daar richtte hij het woord tot de monniken: 'Monniken!' 'Heer!,' antwoordden die monniken de Verhevene instemmend. De Verhevene sprak de volgende woorden:

2. 'Monniken, door het niet onderkennen van vier dingen, door niet tot de kern ervan door te dringen, moest deze lange weg zo door mij en door jullie doorlopen worden, van geboorte tot geboorte. Van welke vier?

3. Door het niet onderkennen van de edele deugdzaamheid, van de edele concentratie, van het edele inzicht en van de edele bevrijding.

4. Nu, monniken, zijn deze vier dingen onderkend, ben ik tot de kern ervan doorgedrongen. De begeerte naar bestaan is afgesneden, zij die naar bestaan leidt, is vernietigd, er is nu geen wedergeboorte meer.'

5. Aldus sprak de Verhevene. En toen hij dit gezegd had, vervolgde de Gezegende, de Leraar: [2]

'Deugdzaamheid, concentratie, inzicht en onovertroffen bevrijding – dit zijn de dingen die de befaamde Gotama onderkend heeft.

Toen hij door deze ontdekking ontwaakt was, verkondigde hij de leer aan zijn monniken –

de leraar, die een einde maakt aan het lijden,
de ziener, die het nirvana is binnengegaan.’ (1459)

4.2 Gevallen

1. ‘Monniken, als men niet begiftigd is met vier dingen, dan wordt men iemand genoemd die uit deze Leer en Discipline gevallen is. Met welke vier?’

Als men niet begiftigd is met edele deugdzaamheid, edele concentratie, edel inzicht en edele bevrijding. Als men niet begiftigd is met deze vier dingen, wordt men iemand genoemd die uit deze Leer en Discipline gevallen is.

2. Als men wel begiftigd is met vier dingen, dan wordt men iemand genoemd die niet uit deze Leer en Discipline gevallen is. Met welke vier?’

Als men begiftigd is met edele deugdzaamheid, edele concentratie, edel inzicht en edele bevrijding. Als men wel begiftigd is met deze vier dingen, wordt men iemand genoemd die niet uit deze Leer en Discipline gevallen is.’

Neergestort vallen ze weg, gevallen
en begerig komen ze weer terug.
Gedaan is wat gedaan moest worden;
het verrukkelijke is genoten;
geluk is bereikt door geluk.¹ (1460)

4.3 Ontworteld (1)

1. ‘Monniken, behept met vier dingen houdt een dwaze, incompetente, slechte mens zichzelf ontworteld en in geestelijke nood. [3] Hij is laakbaar en afkeurenswaardig in de ogen van de wijzen en hij laadt veel schuld op zich. Met welke vier?’

(1) Zonder onderzoek, zonder hem te doorvorsen prijst hij iemand die geen lof verdient. (2) Zonder onderzoek, zonder hem te doorvorsen laakt hij de prijzenswaardige. (3) Zonder onderzoek, zonder haar te doorvorsen, stelt hij vertrouwen in een zaak die geen vertrouwen

verdient. (4) Zonder onderzoek, zonder haar te doorvorsen stelt hij geen vertrouwen in een zaak die wel vertrouwen verdient.

Met deze vier dingen behept houdt een dwaze, incompetente, slechte mens zichzelf ontworteld en in geestelijke nood. Hij is laakbaar en afkeurenswaardig in de ogen van de wijzen en hij laadt veel schuld op zich.

2. Begiftigd met vier dingen houdt een wijze, competente, goede mens zichzelf geworteld en geestelijk gezond. Hij is niet laakbaar en niet afkeurenswaardig in de ogen van de wijzen en hij produceert veel verdienste. Met welke vier?

(1) Na onderzoek, na hem doorvorst te hebben laakt hij iemand die geen lof verdient. (2) Na onderzoek, na hem doorvorst te hebben prijst hij de prijzenswaardige. (3) Na onderzoek, na haar doorvorst te hebben stelt hij geen vertrouwen in een zaak die geen vertrouwen verdient. (4) Na onderzoek, na haar doorvorst te hebben stelt hij vertrouwen in een zaak die wel vertrouwen verdient.

Met deze vier dingen begiftigd houdt een wijze, competente, goede mens zichzelf geworteld en geestelijk gezond. Hij is niet laakbaar en niet afkeurenswaardig in de ogen van de wijzen en hij produceert veel verdienste.'

3. Wie de laakbare prijst of wie laakt
degene die prijzenswaardig is,
kiest met de mond het kwaad;
door dat kwaad² vindt hij geen geluk.

Onbeduidend is deze kwade worp
waardoor men bij het dobbelen geld verliest,
al verliest men alles, inclusief zichzelf.
Dit echter levert een veel groter kwaad op –
als men haat koestert tegenover gezegenden.

Voor honderdduizendzesendertig

nirabbuda's en vijf *abbuda's*³ [4]
gaat de lasteraar van edelen naar de hel,
die slechte gedachten en woorden op hen richt. (1461)

4.4 **Ontworteld (2)**

1. 'Monniken, verkeerd optredend tegenover vier personen houdt een dwaze, incompetente, slechte mens zichzelf ontworteld en in geestelijke nood. Hij is laakbaar en afkeurenswaardig in de ogen van de wijzen en hij laadt veel schuld op zich. Tegenover welke vier?

Indien hij verkeerd optreedt tegenover zijn moeder, zijn vader, de Voleindigde of een leerling van de Voleindigde houdt een dwaze, incompetente, slechte mens zichzelf ontworteld en in geestelijke nood. Hij is laakbaar en afkeurenswaardig in de ogen van de wijzen en hij laadt veel schuld op zich.

2. Monniken, juist optredend tegenover vier personen houdt een wijze, competente, goede mens zichzelf geworteld en geestelijk gezond. Hij is niet laakbaar en niet afkeurenswaardig in de ogen van de wijzen en hij produceert veel verdienste. Tegenover welke vier?

Indien hij juist optreedt tegenover zijn moeder, zijn vader, de Voleindigde of een leerling van de Voleindigde houdt een wijze, competente, goede mens zichzelf geworteld en geestelijk gezond. Hij is niet laakbaar en niet afkeurenswaardig in de ogen van de wijzen en hij produceert veel verdienste.'

3. Wie op de verkeerde wijze optreedt
tegenover zijn moeder en vader,
de Voleindigde, de Volledig Ontwaakte
of tegenover een leerling van hem, [5]
zo'n man laadt veel schuld op zich.

Door dat incorrecte gedrag
tegenover zijn moeder en zijn vader
gispen de wijzen hem in deze wereld

en na de dood wordt hij in het verderf gestort.

Wie op de juiste wijze optreedt
tegenover zijn moeder en vader,
de Voleindigde, de Volledig Ontwaakte
of tegenover een leerling van hem,
zo'n man produceert veel verdienste.

Door dat correcte gedrag
tegenover zijn moeder en zijn vader
prijzen de wijzen hem in deze wereld
en na de dood verheugt hij zich in de hemel. (1462)

4.5 Met de stroom mee

1. 'Monniken, er worden deze vier soorten personen aangetroffen in de wereld. Welke vier? De persoon die met de stroom meegaat, de persoon die tegen de stroom ingaat, de standvastige persoon en degene die overgestoken is, naar de overkant gegaan, de brahmaan die op vaste grond staat.

(1) En welke is de persoon die met de stroom meegaat? Hierbij geeft een zekere persoon zich over aan genoegens en hij verricht slechte daden. Deze wordt een persoon genoemd die met de stroom meegaat.

(2) En welke is de persoon die tegen de stroom ingaat? Hierbij geeft een zekere persoon zich niet over aan genoegens en hij verricht geen slechte daden. Ook onder pijn en terneergeslagenheid en huilend, met een betraand gezicht leidt hij het volmaakte, geheel zuivere heilige leven. Deze wordt een persoon genoemd die tegen de stroom ingaat.

(3) En welke is de persoon die standvastig is? Hierbij is een zekere persoon iemand die na de volledige vernietiging van de vijf ketenen die aan het lagere bestaan binden⁴ spontaan oprijst [in een hemel], die daar het uiteindelijke nirvana bereikt, niet meer in staat terug te keren uit die wereld. Deze wordt een persoon genoemd die standvastig is.

(4) En welke is de persoon die overgestoken is, naar de overkant gegaan, de brahmaan die op vaste grond staat? [6] Hierbij realiseert een zeker persoon door de vernietiging van de mentale vergiften de van vergiften vrije bevrijding van het hart, waarvan hij ook in zijn denken zeker is, al in dit leven door eigen inzicht, en bereikt haar blijvend. Deze wordt een persoon genoemd die overgestoken is, naar de overkant gegaan, een brahmaan die op vaste grond staat.

Dit, monniken, zijn vier soorten personen die aangetroffen worden in de wereld.'

2. De mensen die onbeheerst zijn in genoegens,
niet vrij van passie genieten van genoegens hier,
steeds weer tot geboorte en ouderdom komen –
gedompeld in begeerte gaan zij met de stroom mee.

Daarom moet de wijze, de aandacht gecultiveerd,
zich niet overgevend aan genoegens en slechte daden,
ook als het pijn doet, de genoegens opgeven.
Die persoon noemen ze tegen de stroom ingaand.

3. Iemand die de vijf affecten heeft opgegeven,
een volmaakte lerende, niet in staat om terug te vallen,
met macht over zijn geest en geconcentreerde zintuigen –
die man wordt een standvastige genoemd.

Wie, de hoge en lage dingen kennend, ze in rook liet opgaan,
zodat ze ondergingen en niet meer bestaan –
die wijze die het heilige leven geleid, het einde van de wereld bereikt
heeft,
wordt iemand die naar de overkant gegaan is, genoemd. (1463)

4.6 De weinig onderrichte

1. 'Monniken, er worden deze vier soorten personen aangetroffen in de wereld. Welke vier? De weinig onderrichte die wat hij gehoord heeft zich niet eigen gemaakt heeft;⁵ de weinig onderrichte die wat hij gehoord heeft zich wel eigen gemaakt heeft; de uitvoerig onderrichte die wat hij gehoord heeft zich niet eigen gemaakt heeft, en de uitvoerig onderrichte die wat hij gehoord heeft zich wel eigen gemaakt heeft.

(1) En hoe is de persoon die weinig onderricht is en wat hij gehoord heeft zich niet eigen gemaakt heeft? [7] Hierbij heeft een persoon weinig gehoord van de leerredes, liederen, uiteenzettingen, verzen, spontane uitspraken, citaten, verhalen over vroegere levens, wonderverhalen en catechetische teksten.⁶ Van dat weinige wat hij gehoord heeft, begrijpt hij de betekenis niet, hij begrijpt de Leer⁷ niet en hij is niet op weg in overeenstemming met de Dhamma. Zo is de persoon die weinig onderricht is en wat hij gehoord heeft zich niet eigen gemaakt heeft.

(2) En hoe is de persoon die weinig onderricht is, maar wat hij gehoord heeft zich wel eigen gemaakt heeft? Hierbij heeft een persoon weinig gehoord van de leerredes ... en catechetische teksten. Van dat weinige wat hij gehoord heeft, begrijpt hij de betekenis wel, hij begrijpt de Leer en hij is op weg in overeenstemming met de Dhamma. Zo is de persoon die weinig onderricht is en wat hij gehoord heeft zich wel eigen gemaakt heeft.

(3) En hoe is de persoon die uitvoerig onderricht is, maar wat hij gehoord heeft zich niet eigen gemaakt heeft? Hierbij heeft een persoon veel gehoord van de leerredes ... en catechetische teksten. Van dat vele wat hij gehoord heeft, begrijpt hij de betekenis niet, hij begrijpt de Leer niet en hij is niet op weg in overeenstemming met de Dhamma. Zo is de persoon die uitvoerig onderricht is, maar wat hij gehoord heeft zich niet eigen gemaakt heeft.

(4) En hoe is de persoon die uitvoerig onderricht is en wat hij gehoord heeft zich wel eigen gemaakt heeft? Hierbij heeft een persoon veel gehoord van de leerredes ... en catechetische teksten. Van dat vele wat hij gehoord heeft, begrijpt hij de betekenis wel, hij begrijpt de Leer en hij is op weg in overeenstemming met de Dhamma. Zo is de persoon die

uitvoerig onderricht is en wat hij gehoord heeft zich wel eigen gemaakt heeft.

Dit, monniken, zijn vier soorten personen die aangetroffen worden in de wereld.'

2. Indien men weinig onderricht is
en niet geconcentreerd op de zedelijke regels,
dan laken ze hem op beide punten:
op het punt van deugdzaamheid en geleerdheid.

Indien men weinig onderricht is,
maar goed geconcentreerd op de zedelijke regels,
dan prijzen ze hem om zijn deugdzaamheid,
zijn onderricht is succesvol.

Indien men uitvoerig onderricht is,
maar niet geconcentreerd op de zedelijke regels,
dan laken ze hem om zijn gedrag,
zijn onderricht is niet succesvol. [8]

Indien men uitvoerig onderricht is
en goed geconcentreerd op de zedelijke regels,
dan prijzen ze hem op beide punten:
op het punt van deugdzaamheid en geleerdheid.

Een leerling van de Boeddha die uitvoerig onderricht is,
een kenner van de Dhamma, die inzicht heeft,
als een sieraad van goud uit de rivier de Jambū –
wie past het hem te bekritisieren?
Zelfs de goden prijzen die persoon,
ook door Brahma wordt hij geprezen. (1464)

4.7 **Sieraad**

'Monniken, deze vier soorten mensen sieren de Saṅgha. Welke vier?

(1) Een monnik die bekwaam is, gedisciplineerd, vol zelfvertrouwen, uitvoerig onderricht, een kenner van de Dhamma, op weg in overeenstemming met de Dhamma, siert de Saṅgha.

(2) Een non die bekwaam is, gedisciplineerd, vol zelfvertrouwen, uitvoerig onderricht, een kenner van de Dhamma, op weg in overeenstemming met de Dhamma, siert de Saṅgha.

(3) Een mannelijke lekenvolgeling die bekwaam is, gedisciplineerd, vol zelfvertrouwen, uitvoerig onderricht, een kenner van de Dhamma, op weg in overeenstemming met de Dhamma, siert de Saṅgha.

(4) Een vrouwelijke lekenvolgeling die bekwaam is, gedisciplineerd, vol zelfvertrouwen, uitvoerig onderricht, een kenner van de Dhamma, op weg in overeenstemming met de Dhamma, siert de Saṅgha.

Deze vier soorten mensen, die bekwaam zijn, gedisciplineerd, vol zelfvertrouwen, uitvoerig onderricht, kenners van de Dhamma, op weg in overeenstemming met de Dhamma, sieren de Saṅgha.’

Wie bekwaam is en vol zelfvertrouwen,
uitvoerig onderricht en een kenner van de Dhamma,
die leeft in overeenstemming met de Dhamma –
zo iemand wordt een sieraad van de Saṅgha genoemd.

Een monnik die volmaakt is in deugd,
een non die uitvoerig onderricht is,
een lekenaanhanger met gelovig vertrouwen
en een lekenaanhangster met gelovig vertrouwen –
zij sieren de Saṅgha, zijn een sieraad van de Saṅgha. (1465)

4.8 Zelfvertrouwen

‘Monniken, er zijn deze vier vormen van zelfvertrouwen van de Voleindigde, waarmee begiftigd de Voleindigde aanspraak maakt op de positie van de stier [in de kudde], [9] in gezelschappen zijn leeuwenroep laat horen en het heilige rad in beweging zet. Welke vier?’

(1) Ik bespeur waarlijk geen grond waarop een asceet of brahmaan of god of Māra of Brahma of wie dan ook in de wereld mij terecht dit verwijt zou kunnen maken: “Hoewel je beweert een volkomen ontwaakte te zijn, ben je op deze punten niet ontwaakt.” Daar ik deze grond niet bespeur, leef ik in vrede, zonder vrees en vol zelfvertrouwen.

(2) Ik bespeur waarlijk geen grond waarop een asceet of brahmaan of god of Māra of Brahma of wie dan ook in de wereld mij terecht dit verwijt zou kunnen maken: “Hoewel je beweert de mentale vergiften vernietigd te hebben, zijn deze mentale vergiften nog niet vernietigd.” Daar ik deze grond niet bespeur, leef ik in vrede, zonder vrees en vol zelfvertrouwen.

(3) Ik bespeur waarlijk geen grond waarop een asceet of brahmaan of god of Māra of Brahma of wie dan ook in de wereld mij terecht dit verwijt zou kunnen maken: “De dingen waarvan jij gezegd hebt dat ze hindernissen zijn, die zijn niet in staat degene die ze volgt te hinderen.” Daar ik deze grond niet bespeur, leef ik in vrede, zonder vrees en vol zelfvertrouwen.

(4) Ik bespeur waarlijk geen grond waarop een asceet of brahmaan of god of Māra of Brahma of wie dan ook in de wereld mij terecht dit verwijt zou kunnen maken: “De Dhamma leidt voor degene die hem beoefent, niet tot het doel waarvoor hij door jou onderricht wordt: de volledige vernietiging van het lijden.” Daar ik deze grond niet bespeur, leef ik in vrede, zonder vrees en vol zelfvertrouwen.

Dit, monniken, zijn de vier vormen van zelfvertrouwen van de Voleindigde, waarmee begiftigd de Voleindigde aanspraak maakt op de positie van de stier [in de kudde], in gezelschappen zijn leeuwenroep laat horen en het heilige rad in beweging zet.’

Deze leerwegen, op velerlei wijze onderbouwd,
waar asceten en brahmanen op vertrouwen –
zij beroeren de Voleindigde niet, die
vol zelfvertrouwen de leerwegen overstegen heeft.

Wie na alles overwonnen te hebben
het rad van de Dhamma in beweging zette
uit medelijden met alle wezens –
de wezens vereren zo iemand als
de beste onder goden en mensen,
hem die het bestaan overstegen heeft. (1466) [10]

4.9 Het oprijzen van begeertes

‘Monniken, er zijn vier oorzaken waardoor bij een monnik begeerte oprijst, als zij oprijst. Welke vier? Als er bij een monnik begeerte oprijst, rijst zij op vanwege kleding of vanwege voedsel in de bedelnap of vanwege zijn onderkomen of vanwege allerlei vormen van bestaan. Dit, monniken, zijn de vier oorzaken waardoor bij een monnik begeerte oprijst, als zij oprijst.’

De man met begeerte als gezel
overstijgt de kringloop niet
met zijn bestaan hier en elders,
ook al gaat hij lange tijd rond.

Als de monnik dit gevaar onderkent
– het ontstaan van leed uit begeerte –
moge hij dan vrij van begeerte,
zonder zich iets toe te eigenen,
vol van aandacht rondtrekken. (1467)

4.10 Banden

1. ‘Monniken, er zijn deze vier banden. Welke vier? De band van zinnelijkheid, de band van het bestaan, de band van opinies en de band van onwetendheid.

(1) En wat is de band van zinnelijkheid? Hierbij begrijpt iemand niet overeenkomstig de werkelijkheid de oorsprong, het óndergaan, de zoetheid, het nadeel van en de remedie voor zinnelijke genoegens. Bij zo

iemand nemen passie voor genoegens, vreugde aan genoegens, liefde voor genoegens, verslingerdheid aan genoegens, dorst naar genoegens, brandend verlangen naar genoegens, hechting aan genoegens, begeerte naar genoegens de geest geheel in beslag. Dit wordt de band van zinnelijkheid genoemd.

(2) Tot zover de band van zinnelijkheid. En hoe komt het tot de band van het bestaan? Hierbij begrijpt iemand niet overeenkomstig de werkelijkheid de oorsprong, het óndergaan, de zoetheid, het nadeel van en de remedie voor de bestaansvormen. Bij zo iemand nemen passie voor het bestaan, vreugde aan het bestaan, liefde voor het bestaan, verslingerdheid aan het bestaan, dorst naar het bestaan, brandend verlangen naar het bestaan, hechting aan het bestaan, begeerte naar het bestaan de geest geheel in beslag. Dit wordt de band van het bestaan genoemd.

(3) Tot zover de band van zinnelijkheid en de band van het bestaan. En hoe komt het tot de band van opinies? Hierbij begrijpt iemand niet overeenkomstig de werkelijkheid de oorsprong, het óndergaan, de zoetheid, het nadeel van en de remedie voor opinies. Bij zo iemand [11] nemen passie voor opinies, vreugde aan opinies, liefde voor opinies, verslingerdheid aan opinies, dorst naar opinies, brandend verlangen naar opinies, hechting aan opinies, begeerte naar opinies de geest geheel in beslag. Dit wordt de band van opinies genoemd.

(4) Tot zover de band van zinnelijkheid, de band van het bestaan en de band van opinies. En hoe komt het tot de band van onwetendheid? Hierbij begrijpt iemand niet overeenkomstig de werkelijkheid de oorsprong, het óndergaan, de zoetheid, het nadeel van en de remedie voor de zes gebieden van zintuiglijke indrukken. Bij zo iemand neemt onwetendheid, niet-weten, met betrekking tot de zes gebieden van zintuiglijke indrukken de geest geheel in beslag. Dit wordt de band van onwetendheid genoemd. Tot zover de band van zinnelijkheid, de band van het bestaan, de band van opinies en de band van onwetendheid.

Men wordt geketend door slechte, onheilzame geestestoestanden, bezoedelende affecten, die tot wedergeboorte leiden, die beangstigen,

die resulteren in lijden en die in de toekomst leiden tot geboorte, ouderdom en dood. Daarom wordt men iemand “zonder rust na inspanning” genoemd.⁹ Dit zijn de vier banden.

2. ‘Monniken, er zijn deze vier vormen van losmaken. Welke vier? De losmaking van de band van zinnelijkheid, de losmaking van de band van het bestaan, de losmaking van de band van opinies en de losmaking van de band van onwetendheid.

(1) En wat is de losmaking van de band van zinnelijkheid? Hierbij begrijpt iemand overeenkomstig de werkelijkheid de oorsprong, het óndergaan, de zoetheid, het nadeel van en de remedie voor zinnelijke genoegens. Bij zo iemand nemen passie voor genoegens, vreugde aan genoegens, liefde voor genoegens, verslingerdheid aan genoegens, dorst naar genoegens, brandend verlangen naar genoegens, hechting aan genoegens, begeerte naar genoegens de geest niet meer in beslag. Dit wordt de losmaking van de band van zinnelijkheid genoemd.

(2) Tot zover de losmaking van de band van zinnelijkheid. En hoe komt het tot de losmaking van de band van het bestaan? Hierbij begrijpt iemand overeenkomstig de werkelijkheid de oorsprong, het óndergaan, de zoetheid, het nadeel van en de remedie voor het bestaan. Bij zo iemand nemen passie voor het bestaan, vreugde aan het bestaan, liefde voor het bestaan, verslingerdheid aan het bestaan, dorst naar het bestaan, brandend verlangen naar het bestaan, hechting aan het bestaan, begeerte naar het bestaan de geest niet meer in beslag. Dit wordt de losmaking van de band van het bestaan genoemd.

(3) Tot zover de losmaking van de band van zinnelijkheid en de losmaking van de band van het bestaan. En hoe komt het tot de losmaking van de band van opinies? Hierbij begrijpt iemand overeenkomstig de werkelijkheid de oorsprong, het óndergaan, de zoetheid, het nadeel van en [12] de remedie voor opinies. Bij zo iemand nemen passie voor opinies, vreugde aan opinies, liefde voor opinies, verslingerdheid aan opinies, dorst naar opinies, brandend verlangen naar opinies, hechting aan opinies, begeerte naar opinies de geest niet

meer in beslag. Dit wordt de losmaking van de band van opinies genoemd.

(4) Tot zover de losmaking van de band van zinnelijkheid, de losmaking van de band van het bestaan en de losmaking van de band van opinies. En hoe komt het tot de losmaking van de band van onwetendheid? Hierbij begrijpt iemand overeenkomstig de werkelijkheid de oorsprong, het óndergaan, de zoetheid, het nadeel van en de remedie voor de zes gebieden van zintuiglijke indrukken. Bij zo iemand neemt onwetendheid, niet-weten, met betrekking tot de zes gebieden van zintuiglijke indrukken de geest niet meer in beslag. Dit wordt de losmaking van de band van onwetendheid genoemd. Tot zover de losmaking van de band van zinnelijkheid, de losmaking van de band van het bestaan, de losmaking van de band van opinies en de losmaking van de band van onwetendheid.

Men is losgemaakt van slechte, onheilzame geestestoestanden, bezoedelende affecten, die tot wedergeboorte leiden, die beangstigen, die resulteren in lijden en die in de toekomst leiden tot geboorte, ouderdom en dood. Daarom wordt men iemand “met rust na inspanning” genoemd. Dit zijn de vier vormen van losmaken.’

Geketend door de band van zinnelijkheid
en de band van het bestaan beide,
geketend door de band van opinies,
vergezeld van onwetendheid,
gaan de wezens voort in *samsāra*,
geboorte en dood doorlopend.

Maar, waarlijk, wie de genoegens en de band
van het bestaan volledig doorgrondde,
de band van opinies verwijderde,
zich ontteden van onwetendheid en
zich losgemaakt hebben van alle banden –
zij hebben de gebondenheid overstegen. (1468) [13]

II. LOPEND

4.11 *Lopend, staand, zittend of liggend* 10

‘Monniken, als bij een monnik – wanneer hij loopt, staat, zit of wakker ligt – een zinnelijke gedachte of een boze gedachte of een gewelddadige gedachte opkomt en als hij die toelaat en niet opgeeft, niet verdrijft, er geen einde aan maakt, haar niet tot zwijgen brengt, dan wordt die monnik met wie het zo gesteld is – of hij nu loopt, staat, zit of wakker ligt – niet-ijverig, gewetenloos, voortdurend en continu lui, weinig energiek genoemd.

Monniken, als bij een monnik – wanneer hij loopt, staat, zit of wakker ligt – een zinnelijke gedachte of een boze gedachte of een gewelddadige gedachte opkomt en als hij die niet toelaat, maar opgeeft, verdrijft, er een einde aan maakt, haar tot zwijgen brengt, dan wordt die monnik met wie het zo gesteld is – of hij nu loopt, staat, zit of wakker ligt – ijverig, gewetensvol, voortdurend en continu energiek en vastberaden genoemd.’ [14]

Wie lopend, staand, zittend of liggend
slechte, wereldse gedachten koestert,
hij is een slecht pad opgegaan,
vervoerd door wat tot verwarring leidt.
Zo’n monnik is niet in staat
het hoogste ontwaken te ervaren.

Wie lopend, staand, zittend of liggend
zijn gedachten tot rust brengt
en zich daarin verheugt,
zo’n monnik is in staat
het hoogste ontwaken te ervaren. (1469)

4.12 *Volmaakt zedelijk gedrag*11

‘Monniken, leeft met een volmaakt zedelijk gedrag, met een volmaakte introspectie, beheerst door de beheersing die voortkomt uit introspectie, jullie wijgend aan de beoefening van goed gedrag, gevaar ziende in de kleinste overtredingen, neemt de zedelijke regels op je en oefent je erin. Als jullie dat doen, wat zou er dan nog verder te doen zijn?’

Als bij een monnik – of hij nu loopt, staat, zit of wakker ligt – hebzucht en boosaardigheid zijn verdwenen, sloomheid en traagheid zijn verdwenen, onrust en spijt zijn verdwenen, twijfel door hem is opgegeven, niet aflatende energie door hem is ingezet, onvertroebelde aandacht tot stand is gekomen, zijn lichaam tot rust gekomen is en niet meer opgewonden raakt, zijn geest geconcentreerd is en eenpuntig blijft, dan wordt die monnik met wie het zo gesteld is – of hij nu loopt, staat, zit of wakker ligt – ijverig, gewetensvol, voortdurend en continu energiek en vastberaden genoemd.’ [15]

Beheerst lopen, beheerst staan,
beheerst zitten, beheerst liggen,
beheerst buigen, beheerst strekken –
dat moet een monnik doen.

Boven, horizontaal en beneden,
zo ver als de wereld reikt,
zal hij het opkomen en verdwijnen
van de dingen en van de geledingen¹²
aan een onderzoek onderwerpen.

Degene die zich oefent op
de juiste weg van innerlijke rust,
altijd aandachtig – een zodanige monnik
noemen ze “voortdurend toegewijd.” (1470)

4.13 Inspanningen

‘Monniken, er zijn deze vier juiste inspanningen. Welke vier?’

(1) Welnu, een monnik wekt verlangen op naar het niet opkomen van nog niet opgekomen slechte, onheilzame geestestoestanden. Hij spant zich daarvoor in, zet zijn energie ervoor in, richt zijn geest erop, streeft ernaar.

(2) Hij wekt verlangen op naar het opgeven van al opgekomen slechte, onheilzame geestestoestanden. Hij spant zich daarvoor in, zet zijn energie ervoor in, richt zijn geest erop, streeft ernaar.

(3) Hij wekt verlangen op naar het opkomen van nog niet opgekomen heilzame geestestoestanden. Hij spant zich daarvoor in, zet zijn energie ervoor in, richt zijn geest erop, streeft ernaar.

(4) Hij wekt verlangen op naar het blijven, het niet teloorgaan, de toename, de uitbreiding, de ontplooiing, de vervolmaking van al opgekomen heilzame geestestoestanden, spant zich daarvoor in, zet zijn energie ervoor in, richt zijn geest erop, streeft ernaar.

Dit, monniken, zijn de vier juiste inspanningen.’

Zij die zich juist inspannen
overwinnen het rijk van Māra.
Zij zijn onthecht, ze hebben de angst
voor geboorte en dood overwonnen.

Ze zijn tevreden en onbewogen geworden
na Māra en zijn leger¹³ overwonnen te hebben.
Die gelukkigen zijn ontkomen
aan de hele strijdmacht van Māra. (1471) [16]

4.14 **Beheersing**

‘Monniken, er zijn deze vier inspanningen. Welke vier? De inspanning tot beheersing, de inspanning tot opgeven, de inspanning tot ontwikkeling en de inspanning tot vasthouden.

(1) En wat, monniken, is de inspanning tot beheersing? Welnu, als een monnik met zijn ogen een lichamelijke vorm ziet, gaat hij niet op in de

hoofdkenmerken ervan noch in de details. Omdat begeerte en chagrijn, die slechte, onheilzame geestestoestanden zijn, hem zouden overspoelen als hij het gezichtsvermogen niet voortdurend zou beheersen, legt hij zich toe op de beheersing daarvan, hij bewaakt zijn gezichtsvermogen, hij is op zijn hoede met betrekking tot zijn gezichtsvermogen. Hetzelfde doet hij met zijn oren, zijn neus, zijn tong, zijn tastzin en zijn denken. Dit wordt de inspanning tot beheersing genoemd.

(2) En wat is de inspanning tot opgeven? Hierbij geeft een monnik niet toe aan een opgekomen zinnelijke gedachte; hij geeft haar op, verdrijft haar, beëindigt haar en maakt er korte metten mee. Hij geeft niet toe aan een opgekomen boze gedachte ... aan een opgekomen agressieve gedachte ... aan slechte, onheilzame geestestoestanden wanneer ze ook maar oprijzen; hij geeft ze op, verdrijft ze, beëindigt ze en maakt er korte metten mee. Dit wordt de inspanning tot opgeven genoemd.

(3) En wat is de inspanning tot ontwikkeling? Hierbij ontwikkelt een monnik de verlichtingsfactor aandacht ... onderscheiding van *dhamma's*¹⁴ ... energie ... vreugde ... innerlijke rust ... concentratie ... gelijkmoedigheid, gebaseerd op afzondering, op passieloosheid, op ophouden, zodat het uitmondt in overgave. Dit wordt de inspanning tot ontwikkeling genoemd. [17]

(4) En wat is de inspanning tot vasthouden? Hierbij houdt een monnik een opgekomen gunstig concentratie-object vast: de voorstelling van een skelet, de voorstelling van [een lijk] vol maden, de voorstelling van een blauw verkleurd [lijk], de voorstelling van een ontbindend [lijk], de voorstelling van [een lijk] vol gaten of de voorstelling van een opgezwollen [lijk]. Dit wordt de inspanning tot vasthouden genoemd.

Dit, monniken, zijn de vier inspanningen.'

Beheersing en opgeven,
ontwikkeling en bewaren –
deze vier inspanningen werden onderricht
door de Verwant van de Zon.

Hierdoor kan een ijverige monnik
de vernietiging van lijden hier bereiken. (1472)

4.15 **Bekendmakingen**

‘Monniken, er zijn deze vier bekendmakingen van topfiguren. Welke vier?’

(1) De grootste van degenen met een lichaam is Rāhu, de heer der *asura*'s.¹⁵ (2) De grootste van degenen die zintuiglijke genoegens genieten, is koning Mandhātā.¹⁶ (3) De grootste van degenen die heerschappij uitoefenen, is Māra de Boze. (4) In de wereld met haar goden, met haar Māra, met haar Brahma, in dit geslacht met zijn asceten en brahmanen, met zijn goden en mensen geldt de Voleindigde als de grootste.

Dit, monniken, zijn de vier bekendmakingen van topfiguren.’

Rāhu is de grootste van degenen met een lichaam,
Mandhātā van hen die genieten van zintuiglijke genoegens;
Māra van degenen die heerschappij uitoefenen,
gloeiend door macht en door roem.

In deze wereld tezamen met haar goden,
boven, rondom en beneden,
zover als de wereld reikt, wordt
de Boeddha de grootste genoemd. (1473)

4.16 **Subtiliteit**

‘Monniken, er zijn deze vier vormen van subtiliteit. Welke vier?’

(1) Hierbij is een monnik voorzien van de hoogste subtiliteit van lichaam. Hij ziet geen andere subtiliteit van lichaam, hoger of verhevener dan die. En hij verlangt niet naar een andere subtiliteit van lichaam, hoger of verhevener dan die. [18]

(2) Hij is voorzien van de hoogste subtiliteit van gevoel. Hij ziet geen andere subtiliteit van gevoel, hoger of verhevener dan die. En hij

verlangt niet naar een andere subtiliteit van gevoel, hoger of verhevener dan die.

(3) Hij is voorzien van de hoogste subtiliteit van cognitie. Hij ziet geen andere subtiliteit van cognitie, hoger of verhevener dan die. En hij verlangt niet naar een andere subtiliteit van cognitie, hoger of verhevener dan die.

(4) Hij is voorzien van de hoogste subtiliteit van drijfveren. Hij ziet geen andere subtiliteit van drijfveren, hoger of verhevener dan die. En hij verlangt niet naar een andere subtiliteit van drijfveren, hoger of verhevener dan die.

Dit, monniken, zijn de vier vormen van subtiliteit.'

Wie de subtiliteit van het lichaam kent
en het ontstaan van gevoelens,
[weet] waardoor cognitie opkomt
en waardoor zij ten onder gaat;

wie drijfveren als vreemd kent,
als leedvol en als niet het zelf,
die monnik, waarlijk, die juist ziet,
vredig zich verheugt in een staat van vrede,
draagt zijn laatste lichaam, na Māra
en zijn leger overwonnen te hebben. (1474)

4.17 *Verkeerde koersen (1)*

'Monniken, er zijn deze vier manieren om een verkeerde koers te varen. Welke vier?

Men vaart de verkeerde koers van verlangen, van haat, van verwarring of van angst. Dit zijn de vier manieren om een verkeerde koers te varen.'

Wie door verlangen, haat, angst of verwarring
tegen de Dhamma ingaat –

zijn goede naam gaat ten onder
als de maan wanneer zij afneemt. (1475)

4.18 *Verkeerde koersen (2)*

‘Monniken, er zijn deze vier manieren om geen verkeerde koers te varen. Welke vier?’

Men vaart niet de verkeerde koers van verlangen, van haat, van verwarring of van angst. Dit zijn de vier manieren om geen verkeerde koers te varen.’

Wie niet door verlangen, haat, angst of verwarring
tegen de Dhamma ingaat –
zijn goede naam wordt vol
als de maan wanneer zij wast. (1476)

4.19 *Verkeerde koersen (3)*

‘Monniken, er zijn deze vier manieren om een verkeerde koers te varen. Welke vier? [19]

Men vaart de verkeerde koers van verlangen, van haat, van verwarring of van angst. Dit zijn de vier manieren om een verkeerde koers te varen.’

‘Monniken, er zijn deze vier manieren om geen verkeerde koers te varen. Welke vier?’

Men vaart niet de verkeerde koers van verlangen, van haat, van verwarring of van angst. Dit zijn de vier manieren om geen verkeerde koers te varen.’

Wie door verlangen, haat, angst of verwarring
tegen de Dhamma ingaat –
zijn goede naam gaat ten onder
als de maan wanneer zij afneemt.

Wie niet door verlangen, haat, angst of verwarring
tegen de Dhamma ingaat -
zijn goede naam wordt vol
als de maan wanneer zij wast. (1477)

4.20 Een toewijzer van maaltijden

‘Monniken, als een toewijzer van maaltijden¹⁷ behept is met vier eigenschappen, dan wordt hij volgens zijn verdiende loon in de hel geworpen. Welke vier? Hij vaart de verkeerde koers van verlangen, van haat, van verwarring of van angst. Met deze vier eigenschappen behept wordt een toewijzer van maaltijden volgens zijn verdiende loon in de hel geworpen.

Monniken, als een toewijzer van maaltijden begiftigd is met vier kwaliteiten, dan komt hij volgens zijn verdiende loon in de hemel terecht. Welke vier? Hij vaart niet de verkeerde koers van verlangen, van haat, van verwarring of van angst. Met deze vier kwaliteiten begiftigd komt een toewijzer van maaltijden volgens zijn verdiende loon in de hemel terecht.’

Als mensen, onbeheerst met betrekking tot genoegens,
onrechtschapen zijn, geen eerbied voor de Dhamma hebben,
gedreven worden door verlangen, haat en angst,
dan wordt dat een smet op een gezelschap genoemd.
Zo is het gezegd door de Asceet die weet.

Daarom zijn de goede mensen prijzenswaardig
die in de Dhamma staan en geen kwaad doen,
niet gedreven worden door verlangen, haat en angst;
zij worden de crème van een gezelschap genoemd.
Zo is het gezegd door de Asceet die weet. (1478) [20]

4.21 *Uruvelā* (1)

ALDUS HEB IK GEHOORD.

1. Eens verbleef de Verhevene in Sāvatti, in het Jetavana, het park van Anāthapiṇḍika. Daar richtte hij zich tot de monniken: ‘Monniken!’

‘Heer’, antwoordden die monniken de Verhevene instemmend. De Verhevene sprak de volgende woorden:

‘Eens verbleef ik in Uruvelā, aan de oever van de rivier de Nerañjarā, onder de Banyanboom van de Geitenhoeder, niet lang na mijn ontwaken. Toen dan, toen ik in eenzaamheid teruggetrokken was, kwam er deze overweging in mijn geest op: “Men leeft in leed wanneer men zonder eerbied is, zonder respect. Bij welke asceet of brahmaan nu zou ik kunnen wonen terwijl ik hem eerbied en respect betoon?”

Vervolgens dacht ik dit: (1) “Het zou voor het vervolmaken van een onvolmaakte verzameling van deugden, (2) voor het vervolmaken van een onvolmaakte verzameling van concentraties, (3) voor het vervolmaken van een onvolmaakte verzameling van inzichten en (4) voor het vervolmaken van een onvolmaakte verzameling van bevrijdingen zijn, als ik bij een andere asceet of brahmaan zou gaan wonen, terwijl ik hem eerbied en respect betoon. Ik zie echter in de wereld met haar goden, met haar Māra, met haar Brahma, in dit geslacht met zijn asceten en brahmanen, met zijn goden en mensen geen andere asceet of brahmaan volmaakter in deugd, concentratie, inzicht of bevrijding dan ikzelf, bij wie ik zou kunnen gaan wonen, terwijl ik hem eerbied en respect betoon.”

Daarop dacht ik: “Als ik nu eens alleen bij die Dhamma zou gaan wonen tot welke ik ontwaakt ben, en deze eerbied en respect zou betonen?”

2. Toen dan, toen Brahma Sahampati deze overweging in mijn geest [21] bemerkte, verdween hij zo snel als een sterke man zijn gebogen arm zou strekken of zijn gestrekte arm zou buigen, uit de Brahma-hemel en verscheen voor mij. Vervolgens zei Brahma Sahampati, nadat hij zijn bovenkleed over één schouder gedrapeerd had, met de rechter knieschijf de aarde beroerd had en in mijn richting met gevouwen

handen een groet gebracht had, het volgende tot mij: “Zo is het, Verhevene, zo is het, Gezegende! De heiligen, de volledig ontwaakten, Heer, die in het verleden leefden – die verhevenen woonden alleen bij de Dhamma, terwijl ze deze eerbied en respect betoonden. De heiligen, de volledig ontwaakten, Heer, die in de toekomst zullen leven – ook die verhevenen zullen alleen bij de Dhamma wonen, terwijl ze deze eerbied en respect betonen. Ook de Verhevene, Heer, die nu de heilige, de volledig ontwaakte is, moet alleen bij de Dhamma wonen, terwijl hij deze eerbied en respect betoont.”

Aldus sprak Brahma Sahampati. Na dit gezegd te hebben, zei hij verder nog het volgende:

“De volledig ontwaakten uit het verleden,
de volledig ontwaakten in de toekomst,
de volledig ontwaakte in het heden,
die het verdriet van velen vernietigt –

zij allen leefden, leven en zullen leven
met respect voor de Goede Leer.

Dit is voor de boeddha's
een algemeen principe.

Daarom moet wie op zijn heil¹⁸ bedacht is,
wie innerlijke grootheid nastreeft,
de Goede Leer eerbied betonen,
indachtig het onderricht der boeddha's.”

Dit zei Brahma Sahampati. Na zo gesproken te hebben groette hij mij eerbiedig, draaide rechts om mij heen en verdween ter plekke. Daarop leefde ik, de wens van Brahma onderkennend en beseffend wat passend voor mij was, bij die Dhamma tot welke ik ontwaakt was, terwijl ik deze eerbied en respect betoonde. En nu de Saṅgha grootheid heeft verkregen, heb ik ook respect voor de Saṅgha.’ (1479) [22]

4.22 *Uruvelā* (2)

1. ‘Op een keer, monniken, verbleef ik in Uruvelā, aan de oever van de rivier de Nerañjarā, onder de Banyanboom van de Geitenhoeder, kort na mijn ontwaken. Toen dan kwam een aantal brahmanen die oud waren, op gevorderde leeftijd, bejaard, op jaren, die een respectabele leeftijd bereikt hadden, naar mij toe. Bij mij gekomen wisselden zij de gebruikelijke vriendelijkheden en beleefdheden met mij uit en zetten zich ter zijde neer. Ter zijde gezeten spraken zij de volgende woorden tot mij:

“Wij hebben gehoord, heer Gotama, dat u brahmanen die oud zijn, op gevorderde leeftijd, bejaard, op jaren, die een respectabele leeftijd bereikt hebben, niet eerbiedig groet, niet voor hen opstaat of hun een zetel aanbiedt. Dit is inderdaad waar, want de heer Gotama groet brahmanen die oud zijn, op gevorderde leeftijd, bejaard, op jaren, die een respectabele leeftijd bereikt hebben, niet eerbiedig, staat niet voor hen op, en biedt hun geen zetel aan. Dat is niet bepaald zoals het hoort.”

2. Toen, monniken, dacht ik dit: “Deze eerwaarden weten niet wat een oudere persoon is en wat de kwaliteiten zijn die iemand tot een oudere maken”. Ook al is iemand oud – tachtig, negentig of honderd jaar vanaf zijn geboorte – als hij op het verkeerde moment spreekt, als hij onwaarheid spreekt, als hij dingen zegt die geen voordeel brengen, als hij niet in overeenstemming met de Dhamma en de Discipline spreekt, als hij waardeloze woorden spreekt, op een ongepast moment, onredelijk, niet goed omljnd, nutteloos, dan wordt hij beschouwd als een kinderlijk dwaze oudere.

Maar ook al is iemand jong – een jonge knaap met nog zwart haar, begiftigd met zegenrijke jeugd, in de bloei van zijn leven – als hij op het juiste moment spreekt, als hij de waarheid spreekt, als hij dingen zegt die voordeel brengen, als hij in overeenstemming met de Dhamma en de Discipline spreekt, als hij behartigenswaardige woorden spreekt, op een gepast moment, redelijk, goed omljnd, nuttig, dan wordt hij beschouwd als een wijze oudere.

3. Er zijn, monniken, deze vier eigenschappen die iemand tot een oudere maken. Welke vier?

(1) Hierbij is een monnik deugdzaam, hij leeft beheerst door de beheersing die voortkomt uit introspectie, zich wijdend aan de beoefening van goed gedrag, gevaar ziende in de kleinste overtredingen; hij neemt de zedelijke regels op zich en oefent zich erin.

(2) Hij heeft veel gehoord, [23] hij herinnert zich wat hij heeft gehoord en bewaart het. Leringen die goed zijn in het begin, goed zijn in het midden en goed zijn aan het eind, die zinrijk en in goede bewoordingen het geheel vervulde en zuivere heilige leven verkondigen – zodanige leringen zijn door hem veel gehoord, onthouden, door ze uit te spreken ingestudeerd, innerlijk overwogen en goed met visie doorgrond.

(3) Hij verkrijgt naar believen de vier meditatiestadia, die de hogere geest uitmaken en waarin je in dit leven gelukkig kunt verblijven; hij verkrijgt ze zonder moeite, zonder probleem.

(4) Hij realiseert door de vernietiging van de mentale vergiften de van vergiften vrije bevrijding van het hart, waarvan hij ook in zijn denken zeker is, al in dit leven door eigen inzicht en bereikt haar blijvend.

Dit, monniken, zijn de vier eigenschappen die iemand tot een oudere maken.'

Het rund met een onrustige geest,
dat heel veel onzin uitkraamt,
met ongeconcentreerde gedachten,
zich verheugend in een slechte leer,
is ver van de status van oudere,
met zijn slechte opinies en gebrek aan respect.

Maar wie begiftigd is met deugdzaamheid,
geleerd, snel van begrip en spreekvaardig is,
met beheersing over de factoren van stevigheid,¹⁹
wie met inzicht de betekenis helder ziet,
alle verschijnselen overstegen heeft,

zonder verharding is, begripvol sprekend,

wie geboorte en dood achter zich gelaten heeft,
wie volmaakt is in het heilige leven –
het is hem die ik een ‘oudere’ noem,
die geen mentale vergiften meer heeft.
Met de vernietiging van de mentale vergiften
wordt een monnik een ‘oudere’ genoemd. (1480)

4.23 De wereld 20

1. ‘Monniken, een voleindigde heeft een ontwaakt inzicht in de wereld, een voleindigde is onthecht van de wereld. Een voleindigde heeft een ontwaakt inzicht in de oorsprong van de wereld; de oorsprong van de wereld is door een voleindigde opgegeven; een voleindigde heeft een ontwaakt inzicht in het ophouden van de wereld; het ophouden van de wereld is door een voleindigde gerealiseerd; een voleindigde heeft een ontwaakt inzicht in de weg die leidt naar het ophouden van de wereld; de weg die leidt naar het ophouden van de wereld is door een voleindigde ontwikkeld.

2. (1) Wat, monniken, door de wereld met haar goden, met haar Māra, met haar Brahma, door dit geslacht met zijn asceten en brahmanen, met zijn goden en mensen gezien is, gehoord is, gedacht is, waargenomen is, bereikt is, [24] nagestreefd is, overwogen is in de geest – omdat een voleindigde daarin een ontwaakt inzicht heeft, daarom wordt hij een voleindigde genoemd.

(2) Tussen de nacht waarin een voleindigde het onovertroffen, volmaakte ontwaken bereikt en de nacht waarin hij de sfeer van nirvana zonder rest van levensbrandstof bereikt – wat hij daartussen zegt, uitspreekt, uiteenzet, dat alles is precies zo en niet anders. Daarom wordt hij een voleindigde genoemd.

3. (3) Zoals een voleindigde spreekt, zo handelt hij; zoals een voleindigde handelt, zo spreekt hij. Daarom wordt hij een voleindigde genoemd.

(4) In de wereld met haar goden, met haar Māra, met haar Brahma, onder dit geslacht met zijn asceten en brahmanen, met zijn goden en mensen is een voleindigde de machtige over wie niemand macht heeft, die wat er ook maar is ziet, de heerser. Daarom wordt hij een voleindigde genoemd.’

‘Die de hele wereld direct kent,
alles in de wereld, zoals het werkelijk is,
en van de hele wereld bevrijd is,
die in de hele wereld zijn gelijke niet kent,

hij waarlijk is de wijze die allen te boven gaat,
die [de mens] uit alle verstrikkingen bevrijdt –
de hoogste vrede is door hem aangeraakt,
het nirvana, waarin niets meer te vrezen valt.

Hij is de Boeddha, vernietiger der vergiften,
onverstoorbaar, die de twijfel doorbroken heeft,
die vernietiging van alle karma bereikt heeft,
bevrijd door vernietiging van hechting aan bezit.

Hij is die Verhevene, de Boeddha,
hij is de onovertroffen leeuw.
Hij heeft voor de wereld met haar goden
het heilige rad in beweging gezet.’

De goden en mensen die met deze woorden
hun toevlucht tot de Boeddha namen,
komen samen en betuigen hem hun eer,
de grote, die vol zelfvertrouwen is.²¹

‘Getemd, de beste onder hen die temmen,
vredig, de ziener onder hen die vrede brengen,
bevrijd, de hoogste onder hen die bevrijden,

overgestoken, de ware van hen die doen oversteken.’

Met deze woorden vereren ze hem,
de grote, die vol zelfvertrouwen is.
In de wereld met haar goden
kent hij zijn weerga niet. (1481)

4.24 *Het Park van Kāḷaka*

Volgens Mp was Kāḷaka een rijke bankier en de schoonvader van Anathapiṇḍika’s dochter Cūḷasubhaddā. Ten tijde van haar huwelijk was hij een volgeling van de naakte asceten en wist hij niets over de Boeddha of zijn Leer. Cūḷasubhaddā slaagde erin hem de Boeddha en de monniken te laten uitnodigen voor een maaltijd. Na de maaltijd hield de Boeddha een leerrede, die Kāḷaka tot een stroombetreder maakte. Hij bouwde een klooster in zijn park bij Sāketa en doneerde zowel het klooster als het park aan de Boeddha. Op een dag, toen de monniken die geboren waren in Sāketa, bijeen zaten in de vergaderhal en spraken over het succes van de Boeddha bij het bekeren van Kāḷaka, las de Boeddha hun gedachten en wist hij dat ze klaar waren voor een leerrede die hen tot het *arahatschap* zou brengen. Zij zou ook de aarde doen beven tot aan haar grenzen. Daarom richtte hij zich tot de monniken.²²

Eens verbleef de Verhevene in Sāketa, in het Park van Kāḷaka. Daar dan richtte hij zich tot de monniken: ‘Monniken!’

‘Heer!’, antwoordden die monniken de Verhevene instemmend. De Verhevene sprak de volgende woorden: [25]

‘Wat in deze wereld met haar goden, met haar Māra, met haar Brahma, in dit geslacht met zijn asceten en brahmanen, met zijn goden en mensen gezien, gehoord, gedacht, waargenomen, bereikt,

nagestreefd, overwogen is in de geest – dat weet ik. Wat in deze wereld met haar goden, met haar Māra, met haar Brahma, in dit geslacht met zijn asceten en brahmanen, met zijn goden en mensen gezien, gehoord, gedacht, waargenomen, bereikt, nagestreefd, overwogen is in de geest – daar heb ik direct inzicht in gekregen, dat wordt door de Voleindigde gekend, maar hij is daar niet dienstig aan geworden. Als ik zou zeggen dat ik dat niet weet, dan zou dat een leugen van mij zijn. Als ik zou zeggen dat ik het zowel weet als niet weet, dan zou dat hetzelfde zijn.²³ Als ik zou zeggen dat ik het noch weet noch niet weet, dan zou dat een slechte uitspraak van mij zijn.

(1) Aldus, nadat de Voleindigde gezien heeft wat gezien kan worden, heeft hij geen opinie over het geziene, heeft hij geen opinie over het ongeziene, heeft hij geen opinie over wat gezien kan worden, heeft hij geen opinie over de ziener.

(2) Nadat hij gehoord heeft wat gehoord kan worden, heeft hij geen opinie over het gehoorde, heeft hij geen opinie over het ongehoorde, heeft hij geen opinie over wat gehoord kan worden, heeft hij geen opinie over de hoorder.

(3) Nadat hij gedacht heeft wat gedacht kan worden, heeft hij geen opinie over het gedachte, heeft hij geen opinie over het ongedachte, heeft hij geen opinie over wat gedacht kan worden, heeft hij geen opinie over de denker.

(4) Nadat hij waargenomen heeft wat waargenomen kan worden, heeft hij geen opinie over het waargenomene, heeft hij geen opinie over het niet-waargenomene, heeft hij geen opinie over wat waargenomen kan worden, heeft hij geen opinie over de waarnemer.

Aldus staat de Voleindigde altijd op diezelfde manier tegenover zichtbare, hoorbare, denkbare en waarneembare dingen. En er is geen andere persoon die hoger of verhevener is dan zo iemand, zeg ik.’

Wat ook maar gezien, gehoord of gedacht is,
of als waarheid beschouwd door anderen,
waaraan ook maar gehecht wordt door hen –

dat zou de Zodanige te midden van de zelfbeheersten,
niet als absoluut waar of onwaar bestempelen.

Daar ze deze doorn duidelijk gezien hebben,
waaraan de mensen hechten en zich vastklampen, [26]
[zeggend:] ‘Ik weet, ik zie, het is zo en niet anders,’
hechten de voleindigden zich aan niets. (1482)

4.25 Het heilige leven

1. ‘Monniken, dit heilige leven wordt niet geleid om de mensen iets voor te spiegelen, om de mensen iets op de mouw te spelden, om het voordeel van winst, eerbied en roem, niet om het voordeel van vrijwaring tegen kwaadsprekerij, niet [met de gedachte] “zo moeten de mensen mij kennen”. Maar dit heilige leven wordt geleid met het oog op beheersing, om op te geven, voor passieloosheid en voor het ophouden [van de mentale vergiften].’²⁴

2. Om te beheersen, om op te geven,
verkondigde de Verhevene
het heilige leven, als eigen vondst,
leidend tot onderdompeling in nirvana.

Deze weg door de grote zielen
afgelegd, door de grote zieners –
allen die daarlangs op weg zijn,
zoals hij geleerd is door de Boeddha,
zullen een einde aan het lijden maken,
als ze handelen naar de leer van de Leraar. (1483)

4.26 Leugenachtig

1. ‘Monniken, de monniken die leugenachtig zijn, koppig, praatziek, sluw, opgeblazen, ongeconcentreerd – zij horen niet bij mij, zij zijn afgevallen van deze Leer en Discipline, zij komen in deze Leer en

Discipline niet tot groei, ontwikkeling en ontplooiing. Maar, monniken, de monniken die niet leugenachtig zijn, niet praatziek, standvastig maar niet koppig, goed geconcentreerd – zij horen bij mij, zij zijn niet afgefallen van deze Leer en Discipline, zij komen in deze Leer en Discipline tot groei, ontwikkeling en ontplooiing.’

2. Wie leugenachtig, koppig, praatziek, sluw, opgeblazen en ongeconcentreerd zijn, zij groeien niet in de Dhamma, door de Volkomen Ontwaakte onderwezen.

Wie niet-leugenachtig, niet-praatziek, standvastig, niet-koppig en goed geconcentreerd zijn, zij waarlijk groeien in de Dhamma, door de Volkomen Ontwaakte onderwezen. (1484)

4.27 *Tevredenheid*

1. ‘Monniken, er zijn deze vier kleinigheden die makkelijk te verkrijgen en onschuldig zijn. Welke vier?

(1) Een vod van een vuilnisbelt is onder de gewaden een kleinigheid die makkelijk te verkrijgen [27] en onschuldig is. (2) Een brok voedsel is onder de maaltijden een kleinigheid die makkelijk te verkrijgen en onschuldig is. (3) De voet van een boom is onder de onderkomens een kleinigheid die makkelijk te verkrijgen en onschuldig is. (4) Stinkende urine is onder de medicijnen een kleinigheid die makkelijk te verkrijgen en onschuldig is.²⁵

Dit zijn de vier kleinigheden die makkelijk te verkrijgen en onschuldig zijn. Als een monnik met weinig tevreden is, dat makkelijk te verkrijgen is, dan is dit voor hem een van de factoren van het asceetschap, zeg ik.’

2. Voor wie tevreden is met wat onschuldig is, een kleinigheid en makkelijk te verkrijgen, is er geen kwelling van de geest vanwege

onderkomens, kleding, drank en voedsel;
hij wordt in geen richting tegengehouden.

En deze kwaliteiten van hem, die
'conform het asceetschap' genoemd worden,
krijgt een beoefenaar in zijn greep
die tevreden en die ijverig is. (1485)

4.28 Edele tradities

1. 'Monniken, er zijn deze vier edele tradities, oeroud, al lang bestaand, traditioneel, antiek, onversneden en nooit tevoren versneden, die niet versneden worden en niet versneden zullen worden, die niet worden misprezen door wijze asceten en brahmanen. Welke vier?

(1) Hierbij, monniken, is een monnik tevreden met ieder kledingstuk en hij prijst het tevreden zijn met welk kledingstuk ook. Ook vervalt hij niet tot ongepast gedrag, tot onwelvoeglijkheid omwille van kleding.²⁶ Als hij geen kleren krijgt, raakt hij niet opgewonden en als hij ze krijgt, gebruikt hij ze zonder eraan gehecht te zijn, zonder eraan verslingerd te zijn, zonder een overtreding te begaan, terwijl hij het nadeel ervan ziet, met inzicht in de remedie ervoor.²⁷ Maar om die tevredenheid met ieder kledingstuk verheft hij zichzelf niet en minacht hij anderen niet. Wie daarin vaardig is, ijverig, volbewust, aandachtig, van hem wordt gezegd dat hij een monnik is die in een antieke, oeroude, edele traditie staat.

(2-4) Verder is een monnik tevreden met welk soort bedelvoedsel ook, met welk onderkomen ook, met welke medicijnen ook en hij prijst het tevreden zijn met welk soort bedelvoedsel ook, met welk onderkomen ook, met welke medicijnen ook. Evenmin vervalt hij tot ongepast gedrag, tot onwelvoeglijkheid omwille van bedelvoedsel, onderkomen of medicijnen. Als hij geen bedelvoedsel, onderkomen of medicijnen krijgt, raakt hij niet opgewonden en als hij ze krijgt, gebruikt hij ze zonder eraan gehecht te zijn, zonder eraan verslingerd te zijn, zonder een overtreding te begaan, terwijl hij het nadeel ervan ziet, [28] met inzicht in de remedie ervoor. Maar om die tevredenheid met die drie dingen

verheft hij zichzelf niet en minacht hij anderen niet. Wie daarin vaardig is, ijverig, volbewust, aandachtig, van hem wordt gezegd dat hij een monnik is die in een antieke, oeroude, edele traditie staat.

Monniken, dit zijn de vier edele tradities, oeroud, al lang bestaand, traditioneel, antiek, onversneden en nooit tevoren versneden, die niet versneden worden en niet versneden zullen worden, die niet worden misprezen door wijze asceten en brahmanen.

You can buy it here [DEFAULT PROFILE](#)

-->

